

Dr. Kolláth György

A fáma szerint mindenkinek megvan a maga téglája a börtön falában, legfeljebb nem mindenki kerül annak közelébe. A magyar törvényhozás ebben sokak segítségére siet. Az ún. téglatörvény (a terrorizmus elleni küzdelemről, a pénzmosás megakadályozásáról, a Btk. módosításáról szóló új joganyag) ugyanis mintegy kéttucatnyi személyi és szervezeti kör számára szankcionált bejelentési kötelezettséget ír elő.

Műkereskedő, könyvelő, adótanácsadó, bizományos, befektetési és biztosítási tanácsadó stb. – mondhatni: boldog és boldogtalan – lesz államilag kikényszerített besúgó. Bűncselekményt követ el, aki a „pénzmosásra utaló adat, tény vagy körülmény felmerülése esetén” haladéktalan bejelentési kötelezettségét nem teljesíti. Ez alapesetben büntettnek számít, és 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, ha pedig egy bizonytalan vagy trehány ember gondatlanságból passzol, akkor vétséget valósít meg, s ezért akár 2 évet is kaphat.

Egy tisztességes, demokratikus jogállamban az embernek joga van ahhoz, hogy békén hagyják. Joga továbbá, hogy méltóságát tiszteljék, ne alkalmazzanak vele szemben embertelen, megalázó elbánást. Senki sem tekinthető bűnösnek, amíg büntetőjogi felelősségét bíróság jogerős határozata meg nem állapította. Ezek normális országban nem holt betűk egy poros(z) kódexben, hanem alap-értékek, döntő jogelvek, igazodási pontok a politika számára. Ezekből az következne, hogy nem mi vagyunk az államért, hanem fordítva. Nem a polgár „hivatása”, kötelessége, felelőssége a bűnök üldözése. Így nem lehetne a nyomozó szervek kényelme, saját(os) érdeke automatikusan államérek és büntetőjogi posztulátum sem. Nem üzenhetné azt a törvény, hogy egyik ember legyen a másik farkasa, dolgozzanak az igazságszolgáltatás helyett, akár szedjék össze az emberek egymást lasszóval és adják át a hatóságnak. Most, „antiterror” ürügyén csak a pénzközeli szakmák bizalma rendülhet meg. Ám ezen az úton az állam információs hálója végül úgy is megmeríthető, hogy idővel a papi-gyónási, vagy a hálózobotitok sem lesz szent?

Néha a jogi összehasonlítás szemlélteti a legjobban egy lépés abszurditását. Egészen kivételesen, ha csakugyan a haza sorsáról van szó, a büntetőjog már régóta feljelentési kötelezettséget ír elő. Aki pl. hitelt érdemlő tudomást szerez arról, hogy hazaárulás készül vagy még le nem leplezett ilyen bűncselekményt követtek el, és erről a hatóságnak, mihelyt teheti, nem tesz jelentést, bűnt követ el. Ilyenkor azonban az elkövető hozzátartozója eleve nem büntetendő. A pénzmosás elleni deliktumnál azonban szó nincs korrekt feltételekről: hitelt érdemlő tudomásról, jól meghatározott személyi körről. Mindegy, hogy milyen szakban van az ügy, sőt az sem mérlegelhető, hogy módjában állt-e az egyénnek a szimpla sejtését (!) megosztani a hivatalos bűnüldözőkkel? Nonszensz, de így van. A jog azt sugallja, hogy inkább megéri az állam elleni bűncselekményt szó nélkül hagyni (2 év), mint a pénzmosódás adatot, tény, körülményt „átlépni”(3 év). Ekként válhat a büntetőjog csiki-csukivá, azaz kétélű fegyverré, mert vagy azt forgatja meg, akinek gyanúsán sok (kész)pénze van, vagy azt, aki ezt nem irigyli elég közérdekűen és intenzíven. Mindazonáltal a Btk-ban megmaradt a büntetőjogi elrettentés pl. a „magántitokvédelem”, sőt a „magántitok jogosulatlan megismerése” körében, de ezeket a pénzmosást gátló bejelentési kötelezettség megelőzi, lenyomja.

A terroristák ellen csakugyan fel kell lépni. Ehhez ideig-óráig súlyos felhatalmazások, drasztikus eszközök is szükségeltetnek. Ám ezek egyenként vagy együttvéve sem eredményezhetik a jogállam alkotmányos játékszabályainak feladását. Nem igaz, hogy a hatalom a tetszése szerint törvénykezhet. A jogállamban a büntetőjog a végső, nem pedig a hétköznapi eszköz, mely bárkit, akármiként fenyegethet. Tudom, ilyenkor azt szokás megnyugtatóul mondani, hogy nyugi-nyugi, ténylegesen nem lesznek ilyen büntető eljárások, de hát ilyen nyomás jött Nyugatról. Nem eszik a kását olyan forrón. Még nem. Zéró toleranciával valóban esély sem volna ezt az emberek torkán lenyomni. Csigavér, de

Cím
Téglatörvény
Dátum
2002.01.15.

Dr. Kolláth György

---

három baj mégis van ezzel. Egy: az a büntető törvény, amely komolytalan és reménytelen, a többi norma állékonyságát, hitelét is rontja. Egyszerűen kinevetik. Kettő: egy-két esetet pedig mindig muszáj produkálni. Egy szervezet nem tud nem működni, és nem sorsolással szokták kiválogatni a delikvenseket. Ha semmi másért nem is, e címen bűnözővé avatható a kellemetlen politikai, üzleti, szakmai ellenfél. Az óra (körbe)jár. Három: most már ez a friss rémség az etelon, a következő intézkedés precedense. Ha „ezt” meg lehetett tenni, akkor már „az” is jöhet – gondolkodhatják némelyek a kormányzati műhelyek mélyén. Ha a jogállami reflexek eltompulnak, felpuhulnak, majdnem minden csak időzítés és ürügy kérdésévé válhat.

Lelki szemeim előtt látom: megindulnak a kis bűnös sms-ek vagy E-mailek, hogy a (köz)bizalom helyébe mérget, intrikát csepegtessenek. Fouché pékinas volna a XXI. században.